

**R. P. Ferdinandi De Castro Palao, Legionensis Soc. Iesv,
Sacrae Theologiae Professoris, Et sanctae Inquisitionis
Qualificatoris & Consultoris; Operis Moralis, De Virtutibus,
Et Vitiis Contrariis, In ...**

Continet Tractatum Serie Vigessimvm-Octavvm De Matrimoniis, &
Sponsalibus, cum Indicibus necessariis

Castro Palao, Fernando de

Lugduni, 1669

Quibus verbis vel signis sponsalia contrahantur. Pun. 4.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76659](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76659)

& sponsalia celebrare? Affirmant Paludan. in 4. dist. 27. quæst. 1. Valq. disp. 4. cap. 3. Basil. Ponc. lib. 12. cap. 4. num. 2. Mouentur ex eo quod puella acceptare non potest tuam promissionem de matrimonio cum illa celebrando, nisi volens in futurum tecum matrimonium contrahere, quippe tua promissio non est matrimonij præsentis, sed futuri: Ergo acceptans tuam promissionem acceptat matrimonium futurum. Ergo vult matrimonium futurum. Ergo repromittit matrimonium, promissio enim est affirmatio alteri facta rei in eius gratiam futura. Deinde cum matrimonium puellæ promittis, promittis te illi futuro tempore tradere. Sed hæc traditio esse non potest, quin ipsa puella se tibi vicissim tradat. Ergo ipsa consentire non potest in hac tua traditione futura, quin in sui traditionem consentiat, ac proinde quin repromittat.

8. Cæterum verius censeo cum Nauar. cap. 22. num. 28. Sanch. disp. 5. num. 12. Layman. lib. 5. tract. 10. cap. 1. num. 2. Gutier. de matr. cap. 5. an. 1. posse puellam acceptare tuam promissionem, quin repromittat, in ea acceptatione puella non acceptat ex sua parte matrimonium absolute contrahendum, sed acceptat fidem, quam tu illi præstas de matrimonio contrahendo, si ipsa voluerit. Ergo ex vi huius acceptationis non repromittit, quippe ad repromissionem necessarium erit, quod ipsa absolute matrimonium acceptaret: ac ex vi prædictæ acceptationis non acceptat absolute matrimonium futurum, sed acceptat absolute datam fidem de matrimonio futuro, non quidem absolute futuro, sed futuro si tibi placuerit. Et per hæc satisfactum est opposito fundamento. Ratio ea est, quia contrahentes matrimonium etiam seclusa omni lege, & constitutione et hoc expressè solum velint alteri tradere suum corpus ad matrimonij usum, virtualiter tamen intendunt, si ex aliquo capite ea traditio effectum non habet tradere ius ad traditionem, quia hæc iuris traditio in matrimonij contractu imbitur, & continetur, ideoque merito Ecclesiæ præsumit sic contrahentes velle sponsalia contrahere casu quo matrimonium contrahere non possunt. Vnde ut hanc præsumptionem elidant, & ab sponsalibus deobligentur, tam in foro conscientie, quam externo, debent expressam voluntatem habere, eaque declarare, se tantum velle matrimonium, & non sponsalia contrahere. Tum quia ceteri debent velle contrahere iuxta iuris formam, & illius dispositionem, sicuti iure antiquo censebantur velle matrimonium contrahere qui post sponsalia copulam habebant, cap. is qui fidem De sponsalibus. Tum quia verè, & in rigore eam voluntatem habent in matrimonij contractu includam.

PUNCTUM IV.

Quibus verbis, vel signis sponsalia contrahantur?

- 1 Nulla sunt determinata.
- 2 Quid de contractu matrimonij inter impuberes? Proponitur dubitandi ratio.
- 3 Affirmatiue respondetur.
- 4 Extenditur etiam si clandestinum sit.
- 5 Satisfit rationi dubitandi, num. 1. postea.
- 6 Negat communior sententia matrimonium contractum clandestine inter puberes non habere vim sponsalium.
- 7 Extenditur prædicta doctrina, etiam si iuramento contractus firmatus sit.
- 8 Contrarium spectato iuris rigore probabilius censem.
- 9 Quid dicendum si iuramento firmatus sit.
- 10 Qualiter subarbitrio annuli signum sit matrimonij, vel sponsalium.
- 11 Taciturnitas præcisè non est signum sufficiens interioris consensus.
- 12 Si pater tuo nomine contrahat, tu verò præsens taceas, nec contradicas, consentire censuris.
- 13 Negant plures, si parentes absentibus filiis contraxerint.
- 14 Verius est oppositum.
- 15 Et taciturnitas filij sit signum consensus, debet filius moneri de contractu facti per nuntium, aut epistolam.
- 16 Plures extendunt hæc doctrinam, esto quilibet alius tertius pro te contrahat.
- 17 Sed verius est prædictum ius solum in parentibus habere locum.
- 18 Inferitur nullum alium præter parentem posse pro filio sponsalia contrahere.

1. **C**onstat nulla esse verba determinata, sed illa sufficere, quæ sufficienter consensum internum ipsis contrahentibus expriment, tamen aliis non significant. Nam cum inter ipsos contrahentes tantum sponsalia celebrari possint, opus non est verba quibus celebrantur esse aliis personis significatiua; factis enim est si ipsi contrahentibus qui obligandi sunt significatiua existant, vt bene notauit Coninch. disp. 21. dub. 3. num. 23. In foro tamen externo non intentioni contrahentium, sed communi verborum intelligentie standum est, vt constat ex capite ex literis El. 1. de sponsalibus. & tradunt omnes res Sanch. lib. 1. disp. 8. num. 4. vbi num. 5. optime probat in casu dubio semper sententiam ferendam esse in matrimonij, sponsaliumque fauorem. Quod intelligendum est, quando est dubium de intentione, & consensu. Secus si non solum de intentione, sed etiam de verbis seu signis dubium oritur: ita vt spectatis circumstantiis aperte decidi non possit verba illa

seu signa esse sponsaliorum significatiua: in hoc enim casu non est iudicandum sponsalia esse, quia non adest externum signum sufficienter expressum interioris consensus, quod æquè necessarium est ad contractus obligationem, licet interior consensus, vt docuit Coninch. disp. 21. dub. 3. num. 26.

2. Quæstio igitur prima est, an contractus matrimonij inter impuberes, vel inter puberem, & impuberem habeat vim sponsalium? Ratio dubitandi sumitur ex doctrina Barr. in leg. 1. §. si quis ita num. 5. ff. de verbor. significat. vbi probat, quoties de contrahenda obligatione agitur, si actus non valeat eo modo quo fit, nullatenus valere eo modo quo fieri potest, & merito quia actus agentium non debent ultra eorum intentionem operari. leg. Non omnis ff. de iur. perit. Præcipue cum in obligationibus indandis interpretatio non lata, sed restricta facienda sit. At impuberes matrimonium contrahentes matrimonium contrahere volunt, non autem sponsalia que contrahere poterant. Ergo fit ille contractus non valit vt matrimonium, neque vt sponsalia valere debet. Atque ita docet Petrus de Ledesma de matr. q. 45. art. 5. punct. 2. post dub. 4. & alij antiquiores relati à Cobarub. 4. decret. 1. p. cap. 3. num. 3.

3. Nichilominus communis, & vera sententia est matrimonium contractum inter impuberes, vel inter puberem, & impuberem vim sponsaliorum habere, vt pluribus relatis firmat Thom. Sanch. lib. 1. disp. 21. num. 2. & tradit Coninch. disp. 21. dub. 4. num. 46. Basil. Ponc. lib. 12. cap. 5. num. 4. & deciditur expressè in cap. fin. de desponsat. impuber. & cap. unico, idem quoque eodem tit. in 6. Ratio ea est, quia contrahentes matrimonium etiam seclusa omni lege, & constitutione et hoc expressè solum velint alteri tradere suum corpus ad matrimonij usum, virtualiter tamen intendunt, si ex aliquo capite ea traditio effectum non habet tradere ius ad traditionem, quia hæc iuris traditio in matrimonij contractu imbitur, & continetur, ideoque merito Ecclesiæ præsumit sic contrahentes velle sponsalia contrahere casu quo matrimonium contrahere non possunt. Vnde ut hanc præsumptionem elidant, & ab sponsalibus deobligentur, tam in foro conscientie, quam externo, debent expressam voluntatem habere, eaque declarare, se tantum velle matrimonium, & non sponsalia contrahere. Tum quia ceteri debent velle contrahere iuxta iuris formam, & illius dispositionem, sicuti iure antiquo censebantur velle matrimonium contrahere qui post sponsalia copulam habebant, cap. is qui fidem De sponsalibus. Tum quia verè, & in rigore eam voluntatem habent in matrimonij contractu includam.

4. Quod ad id verum est, vt etiam matrimonium inter impuberes contractum clandestinum sit, non obinde impedit sponsalium obligationem. Quia vt rectè inquit Nauar. cap. 22. num. 57. Ludouic. Lop. 2. p. instr. cap. 37. & Sanch. lib. 1. disp. 21. num. 5. Trident. sess. 24. cap. 1. de reformat. ea matrimonia irritant, ab illiusque omnem obligationem tollunt, que verè matrimonia iure antiquo erant, at matrimonium clandestinum inter impuberes nunquam vim matrimonij, sed sponsalium habuit, ac prionde huiusmodi matrimonium quoad vim sponsalium incorrectum permansit.

5. Ad rationem dubitandi respondeo doctrinam illam veram esse de obligatione quæ contrahi poterat, si nullo modo claudatur in obligatione contracta, secus si sub obligatione nulliter contracta comprehendatur obligatio illa, quæ contrahi poterat. Cum ergo sub matrimonij obligatione sponsalium obligatio vt pote præambula contrahatur, efficiatur sane intendente contrahere matrimonium, à fortiori sponsalium contractum velle, vt latius Cobarub. 3. decret. 1. part. cap. 3. num. 3. vel dicendum qui nullus est non esse validum sub eo modo quo fieri potest, quando est nullus ex defectu formæ, secus si nullus sit ex defectu tantum casus efficientis, cui ius non resistit, vt contingit in matrimonio impuberum, cuius nullitas prouenit non ex defectu formæ, sed ex defectu contrahentium non habentium legitimam ad contrahendam ætatem.

6. Quæstio secundæ, an matrimonium inter puberes contractum clandestinè habeat vim sponsalium? Negat communior sententia apud Sanch. lib. 1. de sponsal. disp. 20. num. 3. & Zeuallos commun. contra commun. quæst. 604. num. 79. Gutier. de iuram. confirm. capit. 51. an. 28. & de matrim. cap. 11. Mouentur primò, quia Trident. sess. 24. cap. 1. de reformat. ad sic contrahendum eos omnino inhabiles reddit. Si autem ille contractus valeret, vt sponsalia, non omnino essent redditi inhabiles ad contrahendum, sed aliquo modo habiles. Idè enim in c. uni de desponsat. impuber. in 6. non aliter impuberes inhabiles esse ad contrahendum, quia eorum contractus valet vt sponsalia. Et confirmatur, quia Trident. decreuit contractum illum nullum esse, ergo non valet vt sponsalia, alias non esset nullus, sed aliquo modo validus. Secundo quoties ius resistit contractui, nulla ex illo nascitur obligatio nec naturalis, nec ciuilis, vt probat Sanch. lib. 1. de matr. disp. 7. num. 16.

nom. 16. Sed Trident. restitit non solum prohibendo, sed annullando prædictum matrimonium contractum. Ergo ex illo nulla oritur obligatio. Tertio, contractus qui non valet, ut sit, ut valet eo modo quo valere potest, nõ debet habere defectum in forma, ut probat Barr. in leg. 1. §. si quis ita. ff. de Verbor. obli- gationibus. Sed prædictus contractus habet defectum in forma, siquidem deficienti sunt ob prædictum contractum, neque vnus alterum obligare potuit ad perfectuendum in prædicto contra- ctu, aut ad denud celebrandum, ergo ex illo nulla fuit contra- ctu obligatio. Alias audiretur in foro externo, & cogereur promissis stare.

7. Prædictam sententiam extendunt Sanch. Gutier. & alij, etiam si iuramento prædictus contractus matrimonialis firmatus sit, quia iuramentum confirmare non potest contra- ctum omni iure nullum. Quinimo est sub ea spe virginem de- florasse, affirmat Sanch. alijis relictis non esse obligatum ad illam ducendam, quia non est obligatus ratione contractus, cum nullus sit, neque ratione damni illati, quia nullum præ- sumitur virginis factum, vtpote que sciebat, vel debebat sci- re, ut hoc clarissimum & manifestissimum, ex prædicto contra- ctu nullam oriri obligationem.

8. Ceterum spectato iuris rigore & contrarium proba- bilis censetur eum Veracur. Append. ad speculum d. 9. c. 1. Henric. lib. 11. de matrim. cap. 5. num. 4. Cordub. in sum. quest. 52. in fine. Bortholom. a. Ledem. de matr. dub. 17. Oriz. Sum. cap. 16. de matr. sine. Vega lib. 6. Sum. casu 120. c. 1. lib. 4. casu 164. Coninch. disp. 2. dub. 4. num. 7. Laym. lib. 5. Sum. tract. 10. cap. 1. in fine. Moueou. quia vt constat ex superio- ri questione, consentiens in matrimonium præsens, eo ipso consentit in matrimonium futurum, si præsens contrahi non potest, ratione cuius inter impuberes contrahuntur sponsa- lia ex matrimonio ab ipsis celebrato. Sed Trident. hunc con- sensum in matrimonium futurum non irritauit, tametsi con- sensum in matrimonium præsens annullauit. Ergo prædictus consensus validus est, & sponsalia constituit. Minorem pro- bo, quia Trident. solum eum contractum irritauit, ad quem contrahentes inhabiles reddidit, ar solum ad matrimonium clandestinum inhabiles reddidit contrahentes non ad sponsalia. Et quidem sponsalia clandestine contracta valida sunt. Ergo solum irritauit matrimonij contractum, & non contractum sponsalium. Quod si dicas ex irritatione matrimonij spon- salia que ibi clauduntur irrita esse, obstat: quia ius antiquum matrimonij contractum inter impuberes annullauit, cum tamen iure nature validus esset, & nihilominus ex irritatione non censetur sponsalia reddi irrita. Ergo esto Concilium Tri- dent. irritauerit matrimonium, non inferit sponsalia irritasse. Sicut enim contractus distincti, & separabiles. Argumenta vero que pro contraria parte adducta sunt, solum probant matrimonij contractum irritum esse, & nullum, sed non contractum sponsalium; qui ab eo separabilis est, & cuius non restitit.

Dixi spectato iuris rigore: nam spectata praxi, & consue- tudine recepta verius censo sponsalia in matrimonio clan- destino contracta irrita esse forte vt Ecclesia ostendat contra- ctum clandestinum se omnino detestari. Moueou. tunc ex com- muni Doctorum sententia id affirmante. Tum quia non video ex prædicto matrimonio actionem vllam concedi, quia con- trahentes coguntur contrahere, sicuti coguntur impuberes matrimonium contrahentes.

9. Ex his deducitur quid dicendum sit, si iuramento præ- dictus contractus firmetur; spectato inquam iuris rigore vali- dum esse iuramentum, quo iuratur puellam in coniugem per- petuo habiturum, non quia illam habiturus sit ex vi illius matrimonij, sed ex matrimonio denud celebrando, & virtu- tiner promisso in illo matrimonij clandestini contracta. At spectata praxi iuramentum illud nullum est, vt pote adhærens promissioni omnino inualidæ. Si autem puellam credentem inuincibiliter prædictum matrimonium esse, vel saltem pro- missionem illius de futuro valere, sub ea ignorantia defloras- ses censetur cente obligatum esse ad illam ducendam, quia acceptasti eius corporis vsum sub matrimonij spe aliã non concedendum. Sed hæc ignorantia raro vel nunquam præ- sumi potest, vt pote iuris manifestissimi, idcoque censendum est, & indicandum ac si liberè, & secluso contractu consen- sisset.

10. Quæstio tertia est de subarratione annulli, qua ratione sequitur sit matrimonij, vel sponsaliorum; Breuiter respondeo per se sequum non esse nec matrimonij, neque sponsaliorum, quia in sequum amoris honesti, vel turpis concedi potest abs- que vlla matrimonij, vel sponsaliorum intentione. At si spec- tata consuetudine alicuius loci concessio annulli matrimo- nium, vel sponsalia significet, illius concessione matrimo- nium, vel sponsalia censentur contracta, vt per se patet. Et idem est, si ex circumstantiis consensus in sponsalia significet, vt significatur eum de sponsalibus agitur, & annullus porrigitur, & acceptatur, quia censetur agitur, & acceptari in sequum matrimonij contrahendi; & a fortiori si præcedente

prædicto tractatu manum, vel fidem dederis, satis enim signi- ficat consentire. Neque opus est vt præcedens tractatus inter te & sponsam præcedat, sufficit si præcedat inter amicos, & tu illius consensu mitas ad sponsam consensum eiusdem tractatus arthas, vel iocalia, ipsaque acceptet. Quod si pater annulum sponsæ mittat, distinguendum est, si miserit ex consensu filij sunt sponsalia, secus si absque illius consensu. Quæ omnia la- tius prosequitur Cobarub. de sponsalibus, p. cap. 4. in princ. Me- noch. de presump. lib. 3. presump. 2. à n. 1. Mascard. de pro- bat. concl. 1024. Thom. Sanch. lib. 1. disp. 12. Gutier. de matr. cap. 12.

11. Quæstio quarta de taciturnitate, an sit signum sufficiens interioris consensus? Quam re aliqua sunt omnino certa. Etenim certum est taciturnitatem præcisè non esse signum suf- ficiens interioris consensus, non enim puella censenda est consentire in matrimonij repromissionem ex eo quod tu illi matrimonium promittas, ipsa verò taceat. Nam esto in iis, que alicui vtilia sunt, censetur tacendo consentire, secus in iis que præiudicabilia esse possunt. Vt docet Gloss. seg. filius ami- lias verbo non probatur ff. de procuratorib. Dinus reg. 11 qui tacet 42. de Reg. iuru in 6. num. 3. Bald. leg. si sine num. 4. Cod. ad Se- natum Consultum Velleian. Fuluius Pacian. lib. 1. de probat. cap. 29. num. 15. Vide Cobarub. præc. cap. 5. Menoch. de presump- pt. lib. 3. presump. 4. 1. num. 4.

12. Secundo est certum si tuus pater nomine tuo cum puella contrahat sponsalia, tu verò præsens taceas, nec contradi- cas eo ipso censeri consentire. Est expressa decisio text. in cap. vnic. §. fin. de sponsalibus impuber. lib. 6. ibi. Porro ex spon- salsibus, que parentes pro filiis puberibus, vel impuberibus plerumque contrahunt, ipsi filij si expressè consentirent, vel tacite vt si præsens fuerint, nec contradixerint obligantur. Et est idem si filij tempore sponsalium absentes, & etiam ignoran- tes eadem sponsalia post scientes ratificauerint tacite, vel expressè & tradunt omnes Doctores. Neque curandum est, an pater sit vel mater que prædicta sponsalia contrahit. Quicun- que enim siue pater, siue mater sponsalia nomine filij, vel filie eo præsentem contraxerit, filius tacens nec contradicens obli- gatus existit, quia in hac dispositione non patria potestas, sed naturalis amor parentum in filios, & illorum in parentes de- bitus honor, & reuerentia spectatur, vt bene notarunt Sanch. lib. 1. de sponsalibus, disp. 23. num. 9. Gutier. de matr. num. 5. & colligitur ex ipso textu, cum sub numero plurali loquatur de parentibus; aliã si mater excludenda esset, nomine singulari parentis vltus esset. Neque item opus est, vt filius sub patria po- testate existat, nam esto emancipatus sit, eius taciturnitas patre pro filio contrahente sponsalia constituit. Non enim textus distinguit de filiis extra patriam potestate, vel sub patria po- testate, neque eius decisio patriæ potestati, sed amoti naturali innititur, vt bene alijis relictis docent Sanch. disp. 28. num. 10. Gutier. num. 8. Nec denique opus est filium legitimum esse, aut naturalem, nam esto spurus, & ex coitu iam nato, si ta- ceat patre pro ipso contrahente obligabitur, quippe prædictus textus voce naturali filiorum absolute vltus est, sub qua non est dubium spurios comprehendit, vt tradit Barr. leg. 2. num. 4. ff. de accusacionib. tametsi iure ciuili spurij appellari filij non debeant. Authent. ex complexu. Cod. de incest. nupt. sicuti nota- uit alios referens Sanch. dicta disp. 23. num. 11. Gutier. num. 8. Hæc certa.

13. Dubia sunt. Primum. An cum parentes pro filiis ig- norantibus, vel absentibus contrahunt, si filij præceden- tis contractus certiores facti non contradixerint cen- seantur consentire? Negant Ioan. Andr. Henric. Brunell. Dominic. Butrio. Cardinal. & alij quos referunt, & sequuntur Sanch. dicta disp. 23. num. 17. Gutier. cap. 13. de matr. num. 11. Moueou. ex eo quod textus in dicto cap. vnic. de sponsalibus 6. diuersimodè loquatur de filiis præsentibus, ac de filiis absen- tibus, & ignorantibus. Nam cum filij contractui à parentibus celebrato præsentibus sunt, nihil aliud requirit, vt consentire præsumat, quàm quod taceant, nec contradicant: at cum ab- sentes sunt requirit, vt ratum habeant tacite vel expressè. De- bent ergo vltra taciturnitatem aliquo alio signo ratificare. Subduntque prædicti Doctores congruentiam huius senten- tiæ. Nam filius præsens si contractui dissentiat præsumitur reclamaturus, secus in absentia, vel quia obliuiscitur, vel quia existimat postmodum posse reclamare, cum consensum non præstiterit.

14. Sed verius existimo taciturnitatem esse signum suffi- ciens consensus eodem modo, ac quando sponsalia in presen- tia contracta sunt: sicuti docent D. Thom. in 4. dist. 27. quest. 2. art. 2. ad 1. Paludan. ibi quest. 1. art. 1. concl. 1. num. 4. Sotus. quest. 2. art. 2. ad 1. Henric. lib. 1. cap. 13. num. 5. & alij plures relict à Sanch. dicta disp. 23. quest. 3. num. 16. Fundamentum est quia si attentè textus inspicatur eandem tacitam ratificationem pro vtroque contractu tantum: nam si filius præsens est, cen- setur textus factum à parentibus ratificare, si sciens expressè cõ- senserit, vel tacite, vt si præsens fuerit, & nõ contradixerit. Sub- ditque. Et idem est si filij tempore sponsalium absentes, & etiã ignorantes eadem sponsalia post scientes ratificauerint taci-

te, vel expresse: expresse inquam consentientis; tacite tacendo, nec contradicendo, cum possint.

15. Ut autem hæc taciturnitas, seu non contradicatio consensum exprimat, debet filius à parentibus per se, vel per nuntium, aut epistolam de contractu ab ipsis facto moneri. Non enim satis est quod casu, vel ab aliquo tertio contractum intelligat, quia ut bene inquit Coninch. *disp. 2. 1. dub. 3. num. 19.* prædicto nuncio respondere non tenetur. At si à parentibus moneatur, reuerentia illis debita expollatur ut respondeat reclamando, si contractus displicet, faciendo si placeat. Insuperque debet hæc notificatio filio fieri coram parte, aliàs sponsalia non erunt, quousque pars conscia acceptet, & repromittat, siquidem inter ipsos, & non inter parentes sponsalia celebrantur, sicuti docuit Coninch. *d. disp. 2. 1. dub. 3. in fine.*

16. Secundum est, an quod dictum est de parentibus pro filiis contrahentibus locum habeat, si quilibet alius tertius pro te contrahat? Affirmant Victor. *in sum. num. 2. o. Sorus in 4. disp. 27. quest. 1. art. 3. Henriq. lib. 1. 1. cap. 2. num. 6. Ludovic. Lop. 2. part. instruct. cap. 39.* Petr. de Ledesma. *de mar. quest. 45. art. 2. dub. 3.* & alij relati à Sanch. *disp. 13. quest. 2. num. 6.* Mouentur, quia matrimonij contractus fauorabilis est; in causa autem fauorabili tacens consentie videtur ex reg. *is qui tacet de Reg. iuris in 6.* Deinde quia in textu in cap. 1. *de matrim. contrah. contra interdicit Ecclesie* iudicantur valida fuisse sponsalia, quæ frater pro sorore præsentis, & consentiente tacite contraxerat, vti videtur constare ex signis taciti consensu, quæ ibidem ponderantur. Ob quem textum fortè Thom. Sanch. *dicta disp. 28. quest. 2. num. 7.* quamuis neget taciturnitatem sufficere aliis à parentibus contrahentibus, in contractu tamen fratris pro sorore id admittit. Alij affirmant dicta de parentibus procedere in tutore, & curatore, & aliis, quorum curæ filij commissæ sunt, sic expresse docuit Coninch. *disp. 2. 1. dub. 3.* Eo quod ad hos æquè ac ad parentes pertinet bono filiorum consulere, & ad filios pertinet eos reuereri, quam reuerentiam non exhiberent, si cum contractus displicet, non contradicerent. Ergo non contradicentes cum possunt, consentie censentur.

17. Nihilominus verius est hoc ius speciale esse in parentibus. Vnde si alij contrahant, & tu taceas, neque contradicias, non obinde consentie censeri, tenent post alios plures, quos referunt Cobarub. *4. decret. 2. p. cap. 4. initio num. 4.* Gregor. Lop. *leg. 1. o. verbo no las puede ser. 1. par. 4.* Martien. *lib. recopit. Rub. gloss. 1. num. 26.* Sanch. *lib. 1. de sponsal. disp. 2. 3. num. 7.* Gutier. *de mar. cap. 13. an. 2.* Ratio ea est, quia contractus matrimonij, & sponsalium ita personalis est iure naturæ, ut nemo etiam pater eum præstare possit pro filio, nisi speciale ab eo mandatum habeat. Vnde parente seclusa lege postriua pro filiis præsentibus contrahentes, filij non remanent obligati, quia consensus parentis non est suorum consensus signum, cum non sit ex eorum mandato; neque eorum taciturnitas est contractus à parente facti approbatio, vtpote qui non est nomine eorum factus, & fortè est illis præiudicialis, & quia ex aliis causis quam ex approbatione contractus ea taciturnitas oriri potest, scilicet ne parenti displiceat, maxime cum videant se non obligari ad contrahendum, quousque signo aliquo manifesto expriment se consentire. Ergo taciturnitas filiorum, cum pater in eorum præsentia contrahit iure naturæ sponsalia non inferit. Inferitur ergo solo iure postriuo, & ex eius dispositione prædictam taciturnitatem sponsalia constituere, quia iure postriuo dispositum est prædictam taciturnitatem esse sufficiens signum consensus filiorum approbantium contractum à parentibus celebratum. Cum ergo ius postriuum de solo contractu parentum disponat, affirmandum est, solum contractum prædictum, cui filij non contradicunt, sponsalia pro filiis constituere, non alium.

18. Hinc inferitur neque tutores, aut curatores pro filiis contrahentes, neque fratrem pro sorore sponsalia efficere, quia de nulla alia persona, quam de parentibus id iure postriuo est dispositum, & dispositum in vno, non debet dispositum in alio censeri, maxime cum non sit æqua ratio, quippe parentes ob nimium amorem filiorum eorum bono maxime consulunt, ipsique filij quia ab eis viuere acceperunt specialem reuerentiam, & honorem exhibere tenentur, quæ in tutore, aut curatore, neque in fratre comparatione fortis æquè procedunt, ac proinde meritò ius disposuit, ut filius contrahentibus parentibus pro ipso si displiceat contractus, reclamet, sin minus approbat contractum censatur. Tradit Gregor. Lop. & Gutier. *loc. alleg.*

PUNCTVM V.

Qualiter obligentur qui pro aliis sponsalia promittunt?

- 1 Spectator iuris civilis rigore nullam inducit hæc promissio obligationem.

- 2 Excipiuntur aliqui casus.
- 3 Iure canonico promissio facti alieni valida est.
- 4 Si ultra promissionem facti alieni poenam adiciatur, & omnes diligentiam adhibuit, non tenetur poenam soluere.
- 5 Satis obiectio.

1 Pendet decisio huius Puncti ex illa questione, an ex promissione alieni facti obligatio aliqua oriatur? Et quidem si alieni facti proprie, & in rigore promissio esset, nulla esset promissio, vtpote de re, quæ sub promittentis dominio, & potestate non est. Solus enim Deus alienam voluntatem cogere potest, aut illam ita disponere, ut de facto amplectatur quod ei placitum fuerit. Et ob hanc causam iure communi, & antiquo regio Castellæ promissio alieni facti nullam inducit obligationem. *§. si quis alter. & §. si quis aliam. Et seruetur in instr. de inutilib. stipulat. & leg. stipulatio. §. si habere in prin. & §. si quis promittit. ff. de verb. obligat. & leg. 1. tit. 11. par. 5. & tradunt aliis relatis Ant. Gomez. 2. var. cap. 10. num. 23. Cobarub. de pact. 2. part. §. 5. num. 1. Gutier. de iur. am. 1. par. cap. 44. Molin. de iustit. tract. 2. disp. 258. Sanch. lib. 1. disp. 24. numero 2.*

2. Verum esto iure communi regulariter promissio alieni facti nulla sit, quia accipitur pro re verba sonant, attamen aliquos casus ius commune exigit, in quibus non eo rigore promissio sumitur, sed quatenus proprium factum significat, ut videre est in triplici casu, quem prædicta lex regia expressit, & in promissione alieni facti poena adiecta, vel in iamento firmata: itemque in promissione matrimonij, in quibus omnibus valida est, & firma alicui facti promissio etiam communi iure spectato, ut notatur Cobarub. Gutier. Molin. Sanchez & alij apud ipsos.

3. Iure tamen canonico, & regio nouissimo Castellæ promissio facti alieni valida est, & firma non quatenus est alicui facti, sed quatenus proprii facti promissio. Sonus enim verborum alieni est facti, at sensus non alieni, sed proprii facti promissio est, quippe promittens alienum factum non ipsum, sed curam, & diligentiam, ut efficiatur promittit, vti pluribus firmant Doctores supra relati. Hinc si, si promittas Titio vnam ex tuis filiabus in matrimonium, ipseque promissionem accipiet, te obligatum esse ferò, & diligenter procurare alicuius filia consentiam, neque satisfacies si fiet, & simulatè, & ut vulgo dicitur per complimentum procores, quia ea non est procuratio, sed est procuracionis simulatio, vti bene notatur aliis relatis Sanch. *lib. 1. disp. 24. num. 12.* Gutier. *de mar. cap. 14. num. 5.* & de iur. am. 1. par. cap. 44. sub num. 3.

4. Quod si ultra promissionem facti alieni scilicet matrimonij ab alio tertio contrahendi poenam adicias, etiam qui Doctores censent, quorum meminit Sanch. *lib. 1. de sponsal. disp. 25. num. 1.* & 2. te obligatum esse poenam soluere effectum non secuto, tamen omnem diligentiam, ut sequenter apposeris, verius, & communius est nulla te soluenda poena obligatione astingi, argum. *leg. fin. idem iuris. ff. ad leg. Rind. de iact. libi.* Nec per eum statet quominus id faceret, remissam sibi esse poenam speraret. Quippe non est iustum poenam affici eum qui nullus culpæ reus est. Atque ita tradunt Gregor. Lopez. *leg. 84. tit. 18. par. 3. & leg. 11. tit. 11. par. 5. verbo Martien. lib. 5. recop. tit. 16. leg. 2. gloss. 6. num. 6.* Gutier. *de iur. am. 1. par. cap. 44. num. 3.* & de matrim. cap. 14. num. 6. Sanch. *lib. 1. de mar. disp. 25. num. 3.* Molin. *leuita. tract. 2. de iustit. disp. 268. §. quod si is.* & alij apud ipsos.

5. Neque his obstat lex regia *11. tit. 12. par. 5. libi.* Vbi el otro nolo cumpliere, tenudo sera el de lo cumplir, o de lo pechar con los daños, y menos cabos. Quia id intelligitur quando promissor debitam diligentiam non apposuit, ut bene aliis relatis probant Gutier. & Sanch. *loc. alleg.* vel quando promissit fraudolenter sciens, vel debens scire alienum factum obteneretur non esse, nam eo casu promissarium deceptis, ideoque merito obligandus est æstimationem rei promissæ soluere, aliàs deceptioni factæ non satisfaceret, ut bene notatur Molin. *supra Sanch. num. 5.* Gutier. *de mar. dicto cap. 14. n. 7.* vel denique intelligenda est prædicta lex casu quo promissor intenderit se ad solutionem poenæ obligare, in euentu quo effectus non sequatur, tamen si sequatur omnem diligentiam apponat, quia eo casu non obligatur ad solutionem illam quatenus poena est, sed quatenus est alieni facti compensatio, ut bene Cobarub. *de pactis 2. part. §. 5. num. 5. in fine.* Marant. *in practica. quest. 97. num. 2.* Aron. Gabriel. *com. 3. commun. lib. 3. de pact. consil. 2. num. 9.* Gutier. *de matrim. cap. 14. num. 8.* & 9. Sanch. *disp. 25. num. 6.*

PUNCTVM VI.

De his qui sponsalia contrahere possunt.

- 1 Nemo contrahere potest sponsalia qui matrimonio contrahendo perpetuo impeditus est.
- 2 Non possunt contrahi absque perfecta rationis usu.
- 3 Antes septem iure canonico non possunt contrahi sponsalia.